

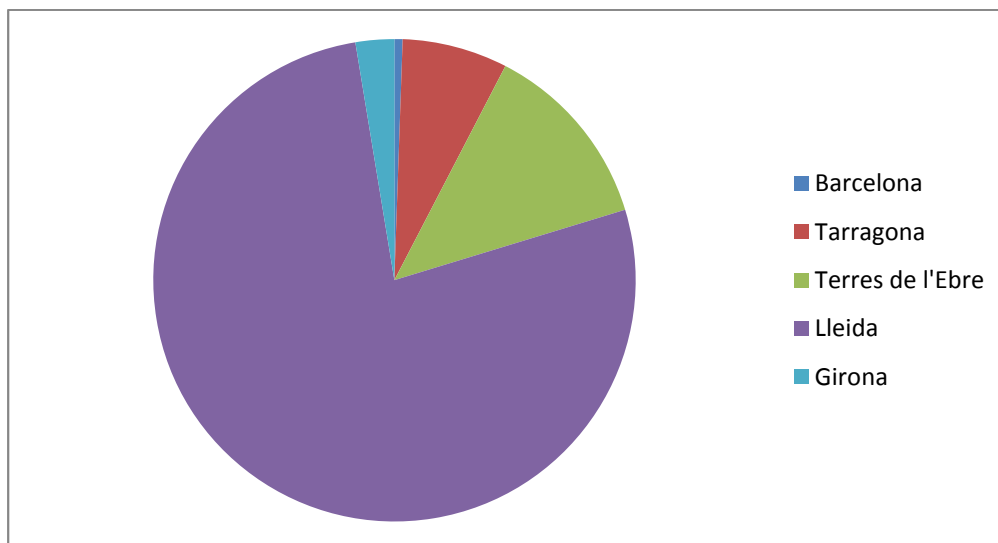

ANÀLISIS DE LES COMUNITATS DE REGANTS A CATALUNYA

En aquest document es mostren l'anàlisi dels resultats obtinguts de les enquestes realitzades durant els mesos juny i juliol de 2017 a 24 Comunitats de Regants de Catalunya que representen un 67,7% de la superfície de regadiu de Catalunya

Des de l'oficina del Regant s'ha realitzat un estudi per conèixer la situació actual de les Comunitats de Regants, quins són els principals problemes i els objectius de futur. Per a portar a terme aquest recull d'impressions es va optar per una enquesta enviada durant els mesos de juny i juliol del 2017 a les Comunitats de Regants més importants en superfície del nostre territori, cal dir que la majoria d'aquestes pertanyen a l'Associació Catalana de Comunitats de Regants (ACATCOR), però no totes. L'enquesta té dos objectius; un primer conèixer la **presència de la dona en el món de les Comunitats de Regants**, és a dir, si participa als llocs de decisió com per exemple a la Junta, si es troba en llocs tècnics i administratius o com a usuari de la comunitat de regants. Aquest primer objectiu també dona resposta a un requeriment que se'ns va fer des de la Responsable de polítiques transversals i d'igualtat de gènere per complimentar una de línies de treball del Programa de dones del món rural i marítim de Catalunya 2016-2020. El segon objectiu de l'enquesta consisteix en **conèixer quins aspectes preocupen més a les Comunitats de Regants d'àmbit català**. Aquests aspectes proposats per la pròpia entrevista van des d'aspectes tècnics, energètics o mediambientals deixant l'opció sempre que si cap d'ells s'adapta a la seva situació els puguin proposar les Comunitats de Regants, que en aquest cas es proposen aspectes molt peculiars de la zona d'influència de la pròpia comunitat de regants.

L'enquesta ha estat resposta per un total de vint-i-quatre Comunitats de Regants, de les quals set són de Tarragona, set són de Lleida, quatre de Terres de l'Ebre, tres de Barcelona i tres de Girona. A nivell de superfície les comunitats de regants que han respost representen un total de 226.914 ha, que suposa un 67.7% de la superfície de regadiu que hi haurà a Catalunya ja que algunes d'elles són de nova creació i al realitzar la suma es considera la superfície que ocuparan una vegada finalitzades. Cal comentar que dins d'aquestes 24 comunitats de regants i sobretot dins la demarcació de Lleida que és el 53.7% del total de superfície de reg de Catalunya hi ha comunitats de regants que ocupen una gran superfície i és per aquest motiu que els resultats de les enquestes són significatives sobretot des del punt de vista de importància a nivell de superfície regada. En la Figura 1 es mostra el percentatge de superfície de regadiu per demarcacions que han respost l'enquesta.

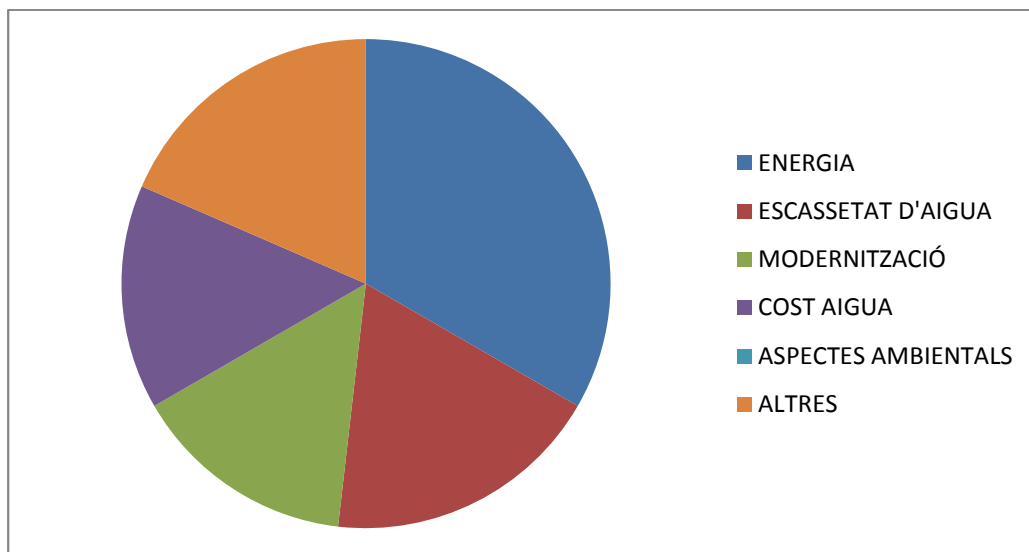

Figura 1.- Superfície de regadiu (en percentatge) per demarcacions que han respost l'estudi

En relació a la **presència de la dona a les Comunitats de Regants**, cal dir que és molt baixa i quasi inexistent en els òrgans de decisió. El percentatge de les dones en les Comunitats de regants, amb els resultats obtinguts en les enquestes, és d'un 26% de mitja en totes les comunitats de regants, però si observem quantes dones hi ha als òrgans de decisió aquest percentatge disminueix fins a un 3%. Cal recordar que una Comunitat de Regants té com a finalitat l'aprofitament col·lectiu d'aigües amb destinació fonamental pel reg de les seves finques. Cada comunitat de regants està formada per un nombre determinat de vocals, un tresorer, un o varis vicepresidents i un president elegits en assemblees generals. Tot aquest organigrama es determinarà segons les ordenances o estatuts que s'hagin aprovat a cada comunitat de regants. En aquestes corporacions de decisió i implicació en el territori que aportarà grans canvis en la viabilitat de les explotacions es pot afirmar que quasi no hi ha presència de dones en els llocs de decisió.

D'entre les Comunitats de regants enquestades s'observa que hi ha deu comunitats amb el 100% de la superfície en reg a pressió i vuit d'aquestes amb reg localitzat, n'hi ha sis comunitats de regants que el 100% en reg per gravetat i la resta tenen un percentatge de superfície de cada.

Respecte a conèixer quina és la major preocupació en el dia a dia de les Comunitats de regants, per aquest motiu es proposa diverses opcions que afecten a les comunitats de regants i es valorar l'1 al 5 quina és la més important per la Comunitat de regants, també es proposa l'opció a afegir-ne alguna si es creu que no és cap de les anteriors. Les opcions proposades són: energia, modernització de la Comunitat de regants, cost de l'aigua, escassetat de l'aigua, aspectes ambientals i altres.

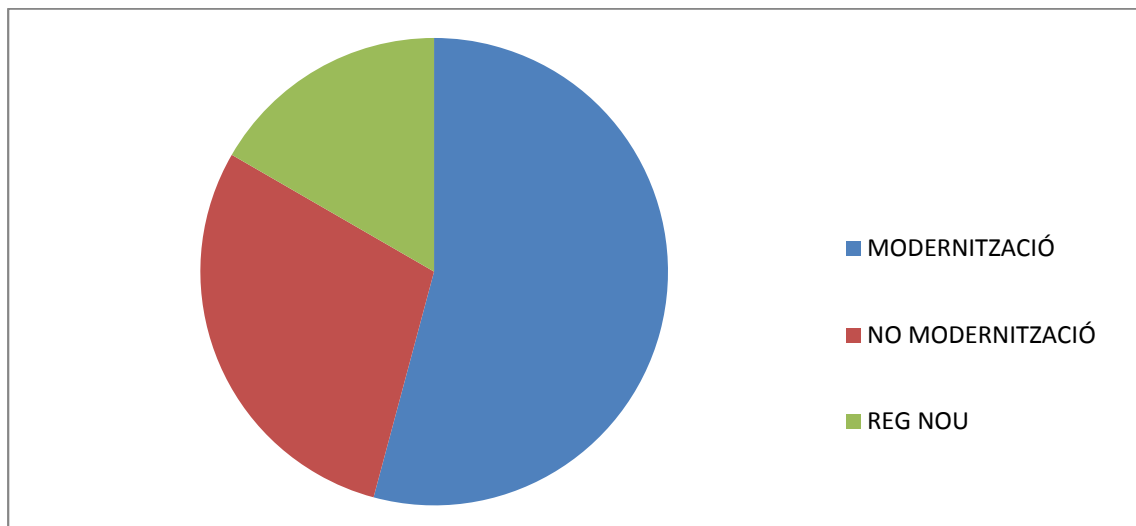

Figura 2.- Preocupacions de les Comunitats de Regants sobre temes que hi afecten actualment.

Tal com s'observa en la **Figura 2**, la preocupació més important recau en el tema energètic (37%), si aquesta importància es determina en funció de la superfície de reg no guardaria la mateixa relació. Després com a segona preocupació amb el mateix percentatge seria l'escassetat de l'aigua, que es compleix amb les Comunitats de regants de les conques internes, i amb l'opció d'Altres que engloba aspectes proposats per les Comunitats de Regants com poc interès per part de les Institucions, problemes amb els usos de l'aigua i problemes amb aspectes concrets del Delta de l'Ebre. Amb el mateix percentatge trobaríem el Cost de l'aigua, que correspon a unes determinades Comunitats de Regants on el preu és molt elevat i el tema de la modernització dels regadius que també corresponen a unes determinades comunitats de regants. Cap de les Comunitats de regants els preocupa els aspectes ambientals o compliment ambiental ja que actualment no ho veuen un repte i els assumeixen en el seu dia a dia.

Seguint amb el referent del cost de l'energia, les mesures que s'han pres amb la gestió de l'increment del preu de l'energia ha estat l'estudi de la facturació elèctrica per una millor contractació elèctrica, aquesta mesura és la més important en un 54% de les CCRR, alguna de les comunitats de regants ha començat a treballar amb les energies alternatives sobretot amb bombament solar.

En l'enquesta també té com objectiu conèixer com afronten les modernitzacions de les instal·lacions de reg, si ho han previst o estan en algun procés de modernització. El 46% de les comunitats de regants (Figura 3) no tenen previst cap modernització, 4 d'elles són regs nous, la resta estan en diverses millores de la xarxa o modernització del regadiu. Algunes d'elles la modernització ha consistit a millorar la xarxa principal amb revestiments, d'altres amb millores d'automatització de la xarxa o millora de la gestió dels torns de reg. En dues de les comunitats de regants enquestades s'ha començat el procés de modernització del reg per gravetat a reg a pressió. Aquest aspecte no és homogeni ja que les Comunitats de Regants enquestades es troben en diferents períodes de creació, les més noves ja són amb regs pressuritzats i les més antigues realitzen processos de millora de les xarxes de distribució amb diferents Ajuts del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP).

Figura 3.- Modernització o millores de les comunitats de regants.

Una de les preguntes que es formula és si la Comunitat de Regants es gestiona amb personal propi o amb personal aliè, cal dir que de les vint-i-quatre comunitats de regants existeix una gran diferència entre elles ja que hi ha comunitats de regants amb una gran superfície de reg i d'altres amb molt poca superfície de reg. La majoria de Comunitats de regants disposa de personal propi a excepció de sis Comunitats que corresponen a superfícies molt petites, i la majoria de les que tenen personal propi hi ha aspectes puntuals que recorren a personal aliè per poder donar sortida a temes concrets del dia a dia de les Comunitats de regants. Per altra banda, hi ha molt poques comunitats de regants que tingui personal propi per resoldre totes les incidències del dia a dia. Finalment, i en forma de conclusions, es proposa establir quin és el problema més important en la gestió diària de les comunitats de regants, en aquest cas les respostes són més diverses, però tot i així, cinc comunitats de regants expressen que és el tema del cost energètic, cinc comunitats de regants expressen que són temes legals, sobretot el tema dels impagats en el cobrament dels rebuts, dos comunitats de regants destaquen temes tècnics d'instal·lacions de la comunitat de regants, i altres temes serien incrementar la superfície de reg o falta de relleu generacional al sector agrari o competència d'usos en el repartiment dels canons de l'aigua.

Autor: Maite Sisquella (Oficina del Regant)